

Maatschappelijke waardering van Nederlandse landbouw en visserij 2017

Inhoud

1		
Inleiding		03
2		
Samenvatting en conclusies landbouw en visserij		05
3		
Maatschappelijke waardering landbouw		09
4		
Associaties agrarische sector		14
5		
Waardering en bekendheid		16
6		
Maatschappelijke waardering visserij		21
7		
Associaties visserij sector		25
8		
Waardering en bekendheid		27
9		
Bijlage		32

1

Inleiding

Inleiding

- Het Ministerie van Economische Zaken is geïnteresseerd in het beeld dat de Nederlandse bevolking heeft van de Nederlandse landbouw en visserij. Middels onderzoek, waarbij de maatschappelijke waardering van de landbouw en visserij wordt vastgelegd in een rapportcijfer, wil het Ministerie van Economische zaken meten wat het huidige beeld is onder de Nederlandse bevolking en hoe dit beeld zich door de jaren heen ontwikkelt.
- Als basis voor dit onderzoek dient een onderzoek uitgevoerd door Kantar Public (toen nog TNS NIPO) in augustus 2005 naar het imago van de agrarische ondernemer. Enkele onderdelen van dit onderzoek zijn gebruikt in vervolgonderzoek (vanaf 2007 uitgevoerd) dat er op gericht was een waarderingcijfer voor de gehele sector te bepalen. Bij de meting in 2017 is, net als in 2012, 2013 en 2015 ook de visserij opgenomen.
- Deze rapportage begint met een samenvatting en de conclusie over de landbouw en visserij. Vervolgens wordt de algehele waardering van de Nederlanders voor de landbouw beschreven. Daarna komen de vragen en stellingen aan bod waarop deze waardering is gebaseerd. Dezelfde vragen worden vervolgens gepresenteerd voor de visserij. Eventuele opvallende verschillen tussen de doelgroepen (geslacht, leeftijd, mate van stedelijkheid en mate van bekendheid met de agrarische sector) worden (apart) vermeld.

1

Samenvatting en conclusies landbouw en visserij

Samenvatting

- In dit onderzoek is er op verzoek van het Ministerie van Economische Zaken gekeken naar het beeld dat de Nederlandse bevolking heeft van de Nederlandse landbouw en visserij. De centrale vraag bij dit onderzoek is: hoe is de maatschappelijke waardering voor de Nederlandse landbouw en visserij? Middels een onderzoek onder ruim 1.000 Nederlanders, waarbij de maatschappelijke waardering van de landbouw en visserij werd vastgelegd in een rapportcijfer, is vervolgens gemeten wat het huidige beeld is onder de Nederlandse bevolking.
- De waardering voor de Nederlandse landbouw en visserij is over het algemeen neutraal tot (zeer) positief. De Nederlandse landbouw wordt beoordeeld met een gemiddeld rapportcijfer van 7,7 en de visserijsector met een 6,9. Deze waarderingen zijn nagenoeg gelijk met voorgaande metingen. De Nederlanders zijn over het algemeen beter bekend met de agrarische sector en hechten ook meer waarde aan deze sector in vergelijking met de visserijsector.

Conclusie landbouw

Driekwart van de bevolking beoordeelt de agrarische ondernemer als positief

- Het algemene beeld dat de Nederlander heeft van de agrarische ondernemer is neutraal tot (zeer) positief. Niet-stedelijke en stedelijke bewoners geven gemiddeld hetzelfde positieve oordeel aan de agrarische sector.
- De helft van de Nederlanders geeft aan geraakt te worden door slecht nieuws over de agrarische sector.
- Driekwart vindt het noodzakelijk dat Nederland ook in de toekomst nog over agrarische bedrijven beschikt.
- Over het algemeen hechten bewoners van niet-stedelijke gebieden meer waarde aan de agrarische sector en het platteland dan bewoners uit stedelijke gebieden. Maar als het om het op duurzame wijze produceren van voedsel gaat en het meewegen van de duurzaamheid bij het kopen van voedsel, dan verschillen de niet-stedelijke en stedelijke bewoners niet van elkaar.

Meerderheid Nederlanders bekend met de agrarische sector

- Zes op de tien Nederlanders zijn enigszins tot goed bekend met de agrarische sector. De bekendheid met de agrarische sector komt voornamelijk omdat men op het platteland woont of familie daar heeft werken. Ook de media speelt een rol in de bekendheid.
- De agrarische sector wordt gemiddeld gewaardeerd met een 7,7. Deze goede waardering komt mede doordat de agrarische sector het goed doet in Nederland en de waardering voor hardwerkende boeren. Kritiepunten betreffen te weinig aandacht voor milieu en dierenwelzijn.
- Over het algemeen is de bekendheid en waardering met de agrarische sector hoger onder 55-plussers en lager onder jongeren (18 tot 34 jaar).

Conclusie visserij

Helft van de Nederlanders beoordeelt de visserij ondernemer als positief

- Het algemene beeld van de visserij ondernemer is neutraal tot (zeer) positief.
- Iets minder dan de helft van de Nederlanders wordt geraakt door slecht nieuws over de visserijsector.
- De meerderheid vindt het belangrijk dat de visserijsector op duurzame wijze vist en een op de drie Nederlanders geeft ook aan de duurzaamheid mee te wegen bij het kopen van vis.
- In vergelijking met de agrarische sector wordt er minder waarde gehecht aan de Nederlandse visserijsector. De helft van de Nederlanders vindt het nog wel noodzakelijk dat er in de toekomst visserijbedrijven zijn in Nederland, maar circa drie op tien hechten veel waarde aan de visserijsector en dragen de Nederlandse visser een warm hart toe.

Een op de vijf Nederlanders bekend met de visserijsector

- Slecht één op de vijf Nederlanders is (enigszins) bekend met de visserijsector. Als men bekend is met de visserijsector komt dit voornamelijk door de media (33%).
- De visserijsector wordt door de Nederlandse bevolking gewaardeerd met een 6,9. Deze positieve beoordeling komt voornamelijk doordat men positieve verhalen over de sector heeft gehoord en door de waardering voor het harde werken van de mensen in de visserij. De (kans op) overbevissing wordt het meeste genoemd als kritiekpunt.
- Net zoals bij de uitkomsten ten aanzien van de agrarische sector zien we dat over het algemeen de bekendheid en waardering van de visserijsector lager ligt bij jongeren (18-34 jaar) en hoger bij 55-plussers.

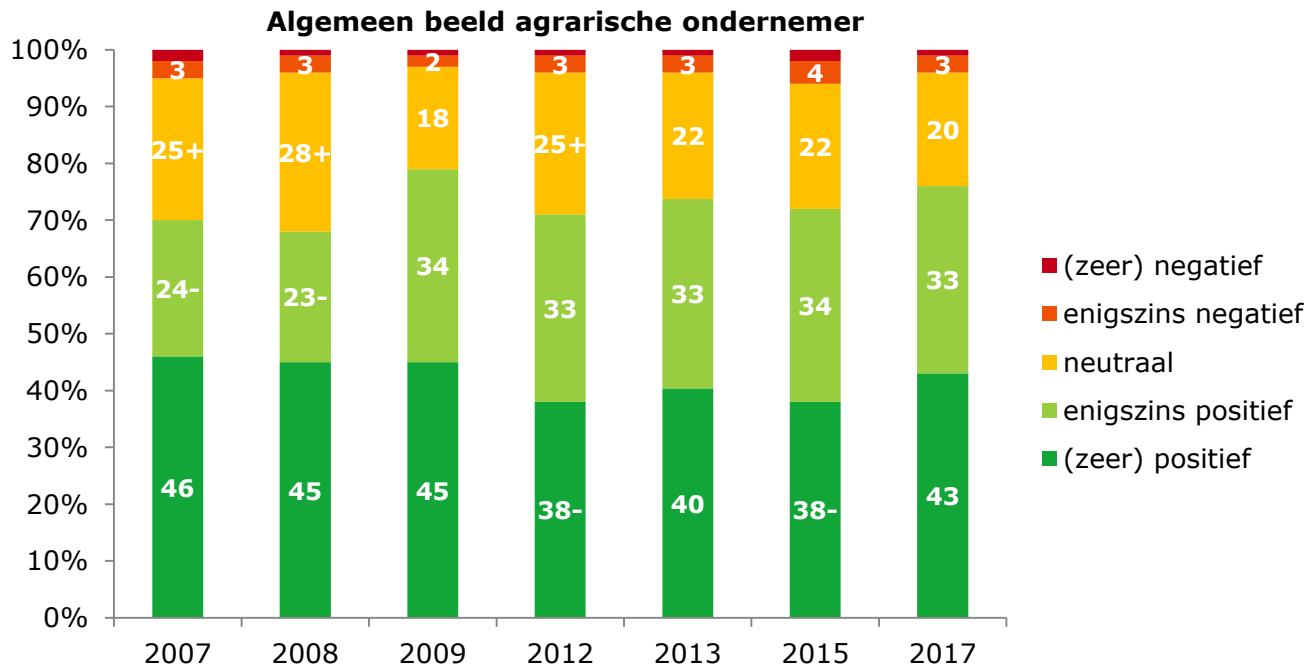
3

Maatschappelijke waardering landbouw

Driekwart van bevolking beoordeelt de agrarische ondernemer positief

- Ongeveer driekwart van de Nederlanders heeft een enigszins tot (zeer) positief beeld van de agrarische ondernemer (76%). Slechts 4% beoordeelt de agrarische ondernemer als enigszins tot (zeer) negatief. Over de jaren is het beeld ongeveer gelijk gebleven.
- Nederlanders van 55 jaar of ouder hebben vaker dan gemiddeld een (zeer) positief beeld van de agrarische sector (52% versus 43%). Jongeren (18 tot 34 jaar) hebben minder vaak een (zeer) positief beeld (31%) en vaker dan gemiddeld een neutraal beeld (27% versus 20%).
- In tegenstelling tot voorgaande jaren worden geen verschillen in beoordeling gevonden tussen Nederlanders die wonen in stedelijke gebieden en Nederlanders die wonen in niet-stedelijk gebieden.

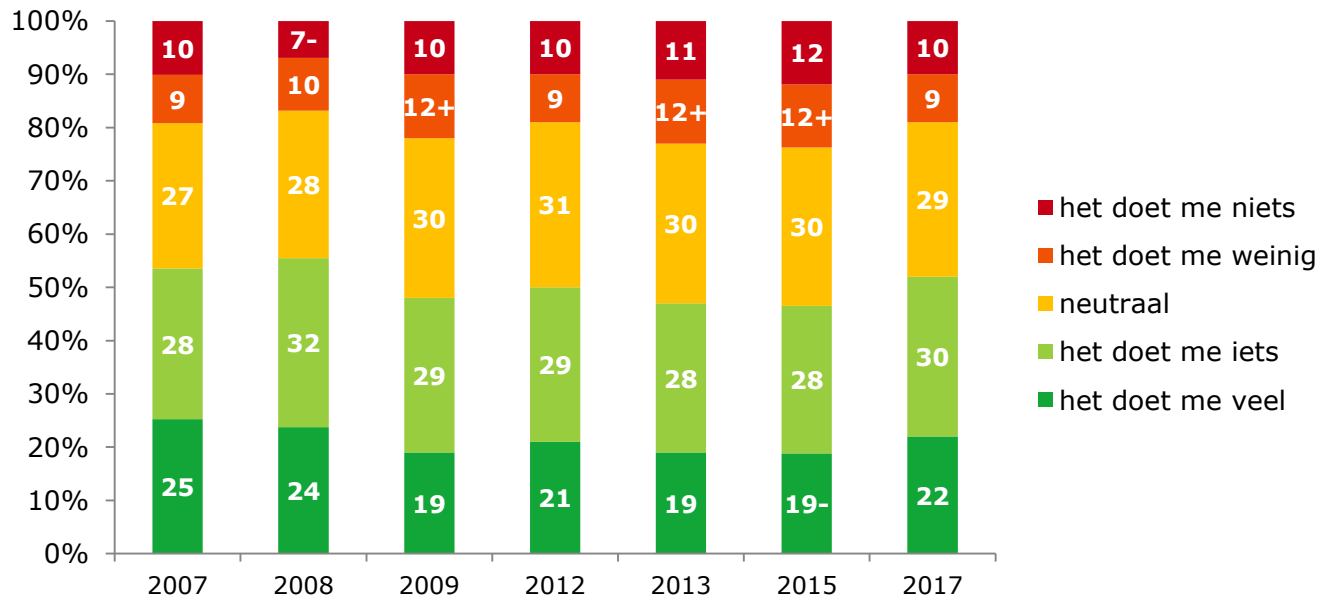
Hoe is in het algemeen het beeld dat u van de agrarische ondernemer heeft?

(Basis: 2007 n=1.065, 2008 n=1.009, 2009 n=976, 2012 n=991, 2013 n=1.014, 2015 n=1.009 en 2017 n= 1.023)

Helft van bevolking geraakt door slecht nieuws over de agrarische sector

- Iets meer dan de helft van de Nederlanders doet het iets tot veel als zij slecht nieuws over de agrarische sector te horen krijgen (52%). Eén op de vijf Nederlanders geven aan dat het hen niets tot weinig doet (19%). Dit is ten opzichte van voorgaande jaren nauwelijks verandert.
- Mannen geven vaker dan vrouwen aan dat slecht nieuws over de agrarische sector hen weinig tot niets doet (16% versus 21%).
- Het zijn voornamelijk de 55-plussers die zich slecht nieuws over de agrarische sector aantrekken in vergelijking met 18- t/m 34-jarigen (62% versus 43%).

Slecht nieuws over de agrarische sector

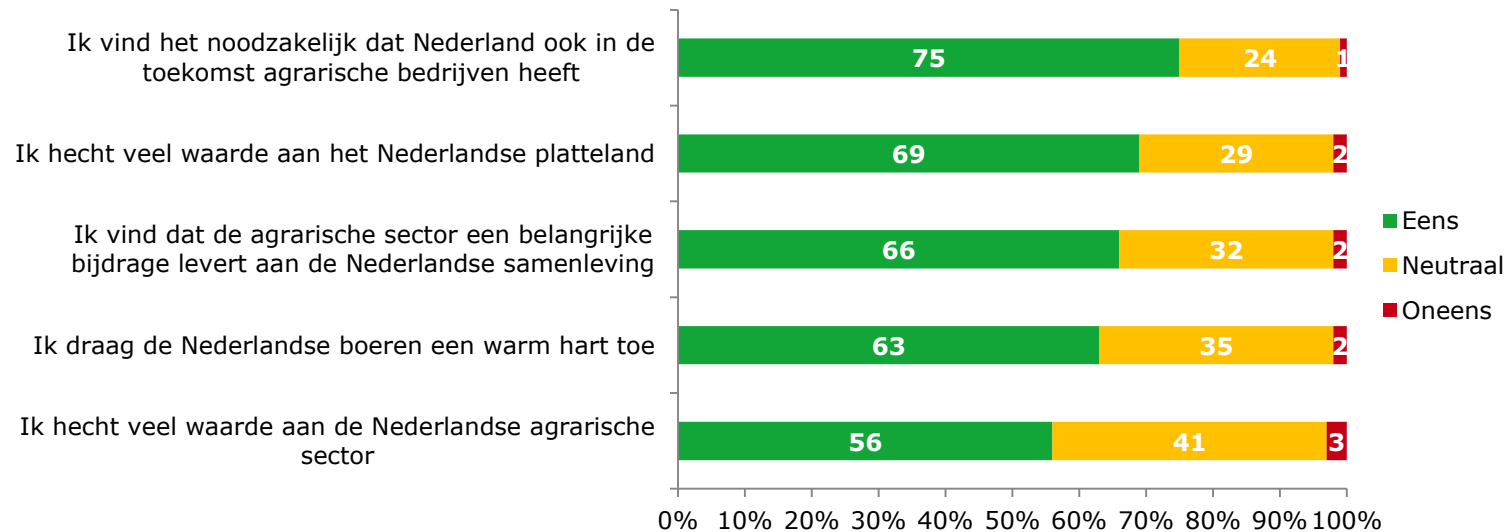

In hoeverre doet het u iets als u slecht nieuws over de agrarische sector te horen krijgt?

(Basis: 2007 n=1.064, 2008 n=1.008, 2009 n=990, 2012 n=1.023, 2013 n=1.031, 2015 n=1.041 en 2017 n=1.024)

Driekwart van bevolking acht agrarische bedrijven ook noodzakelijk in toekomst

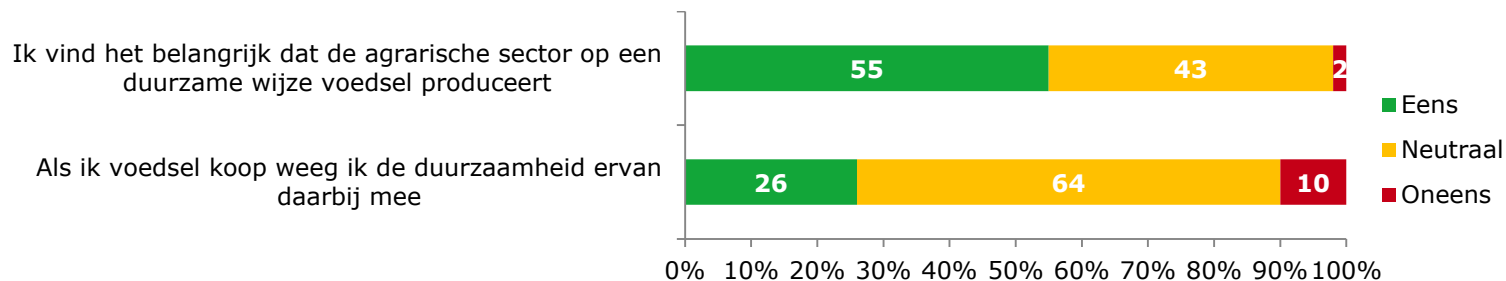
- Driekwart van de Nederlanders vindt het noodzakelijk dat Nederland in de toekomst agrarische bedrijven heeft (75%).
- Ongeveer zeven op de tien Nederlanders geven aan veel waarde te hechten aan het Nederlandse *platteland* (69%). Dit percentage is hoger dan in 2015 (64%). Een iets kleiner aandeel hecht veel waarde aan de Nederlandse *agrarische sector* (56%).
- In vergelijking met voorgaande meting vinden de Nederlanders vaker dat de agrarische sector een belangrijke bijdrage levert aan de Nederlandse samenleving (66% versus 61).
- Ook draagt een groter aandeel Nederlanders de Nederlandse boeren een warm hart toe in vergelijking met 2015 (63% versus 55%).
- Voor alle stellingen geldt dat Nederlanders van 55 jaar of ouder het vaker dan gemiddeld eens zijn met de stellingen, terwijl jongeren (18 tot 34) het minder vaak eens zijn met de stellingen.
- Nederlanders uit niet-stedelijke gebieden zijn het vaker eens met de stellingen dan mensen uit stedelijke gebieden.

(Basis 2017 n=1.026)

Helpt Nederlanders vindt het belangrijk dat de agrarische sector op duurzame wijze voedsel produceert

- Iets meer dan de helft van de Nederlanders geeft aan het belangrijk te vinden dat de agrarische sector op een duurzame wijze voedsel produceert (55%). Desondanks geeft slechts een kwart aan de duurzaamheid mee te wegen wanneer zij voedsel kopen (26%).
- Vrouwen geven vaker dan mannen aan de duurzaamheid in afweging te nemen als zij voedsel kopen (30% versus 23%).
- Nederlanders die goed bekend zijn met de agrarische sector vinden het vaker belangrijk dat deze sector op duurzame wijze voedsel produceert (73%) en wegen ook vaker de duurzaamheid af wanneer zij voedsel kopen (40%).
- Ondanks dat Nederlanders uit niet-stedelijke gebieden het vaker eens waren met de stellingen over de waardering en bijdrage van de agrarische sector, worden geen verschillen tussen niet-stedelijke en stedelijke bewoners gevonden op de stellingen over duurzaamheid.

(Basis 2017 n=1.026)

4

Associaties agrarische sector

Belangrijkste associaties met agrarische sector zijn boer, boerderij, landbouw, akkerbouw, veeteelt en veehouder

Associatie agrarische sector*	2007 n= 1.065	2008 n= 1.009	2009 n= 993	2012 n= 1.023	2013 n= 1.034	2015 n= 1.043	2017 n= 1026
	%	%	%	%	%	%	%
Aan een boer, boerderij, boerenbedrijf	41	44	36	50	47	48	49
Landbouw, akkerbouw	48	45	58	48	50	47	43
Veeteelt, veehouder	34	30	33	28	29	24	30
Tuinbouw, kassen (teler, kweker, tuinder)	26	24	24	21	23	23	21
Aan dieren (koeien, kippen varkens e.d.)	18	25	28	20	15	21	18
Aan agrarische producten (groenten, fruit, zuivel, vlees, bloemen e.d.)	19	16	18	13	19	19	18
Tractors, machines	4	5	7	4	3	4	5
Anders	14	18	15	13	10	11	12

* Genoemd door $\geq 5\%$

Waar denkt u aan bij de agrarische sector? (n=1.026)

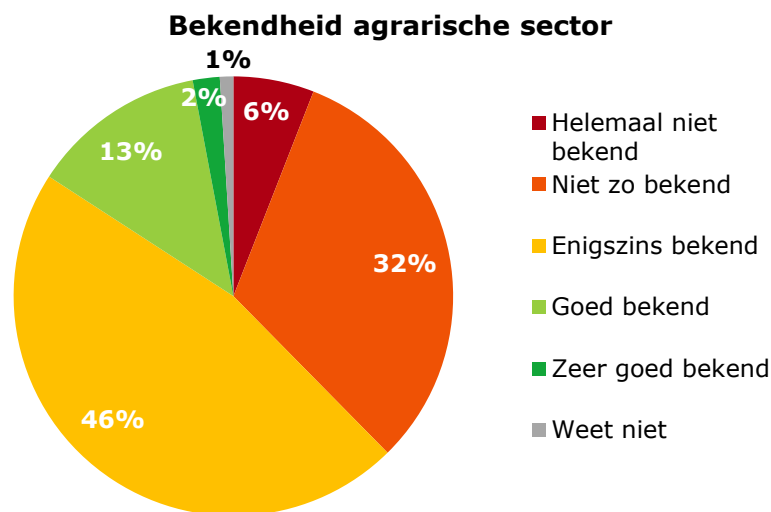
5

Waardering en bekendheid

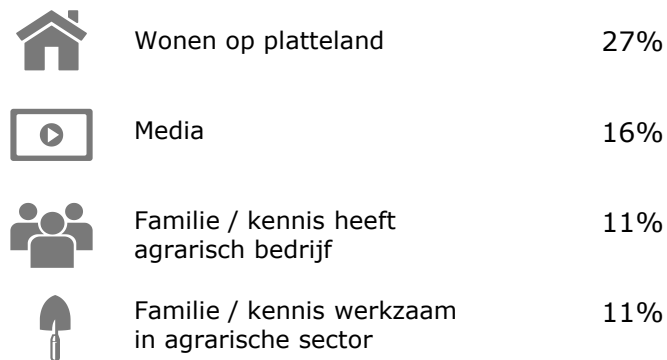

Zes op de tien Nederlanders enigszins tot (zeer) goed bekend met agrarische sector

- In Nederland is 15% (zeer) goed bekend met de agrarische sector. Het grootste deel van de Nederlanders is enigszins bekend (47%) en 38% is (helemaal) niet zo bekend met de agrarische sector.
- Jongeren (18 tot 34 jaar) geven vaker dan gemiddeld aan (helemaal) niet zo bekend te zijn met de agrarische sector (43% versus 38%).
- Ouderen (55 en ouder) zijn juist vaker (zeer) goed bekend met de agrarische sector (19% versus 15% gemiddeld).
- Bewoners van niet-stedelijke gebieden zijn vaker (zeer) goed bekend met de agrarische sector dan bewoners van stedelijke gebieden (25% versus 12%).
- Iets meer dan een kwart van de Nederlanders is bekend met de agrarische sector doordat men zelf woont of woonde op het platteland.

Bekend met agrarische sector door:

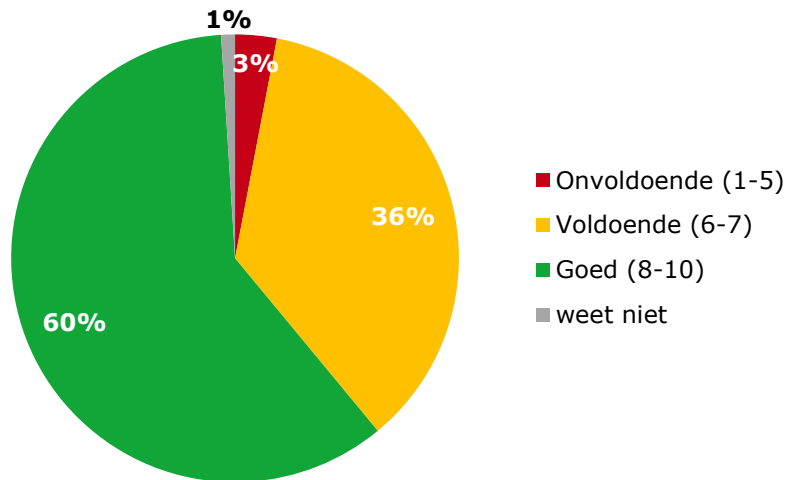
In hoeverre bent u bekend met de agrarische sector? (Basis n=1.026)

* genoemd door $\geq 10\%$ Hoe bent u bekend met de agrarische sector? (Basis n=640)

Nederlandse landbouw gewaardeerd met een 7,7

- Nederlanders beoordelen de landbouw in hun land met een 7,7. Dit is nagenoeg gelijk in vergelijking met voorgaande jaren.
- Zes op de tien Nederlanders beoordelen de Nederlandse landbouw met een 8 of hoger (60%). Slechts 3% waardeert de Nederlandse landbouw met een onvoldoende.
- Jongeren (18 tot 34 jaar) geven gemiddeld een iets lager cijfer (7,4) terwijl ouderen (55+) een cijfer geven dat gemiddeld iets hoger ligt (7,9).
- Bewoners van niet-stedelijke gebieden beoordelen de Nederlandse landbouw vaker met een 8 of hoger in vergelijking met bewoners van stedelijke gebieden (67% versus 57%).

Waardering Nederlandse landbouw

Rapportcijfer voorgaande jaren

2007: 7,6	2012: 7,5
2008: 7,6	2013: 7,6
2009: 7,7	2015: 7,6

Wat is uw waardering voor de Nederlandse landbouw als u alles bij elkaar neemt? (Basis n=1.026)

Goed functioneren, harde werken en bijdrage aan samenleving bepalend voor positieve waardering agrarische sector

1. Agrarische sector doet het goed in Nederland
2. Waardering voor hardwerkende boeren
3. Belangrijke bijdrage aan voedselvoorziening, samenleving en economie

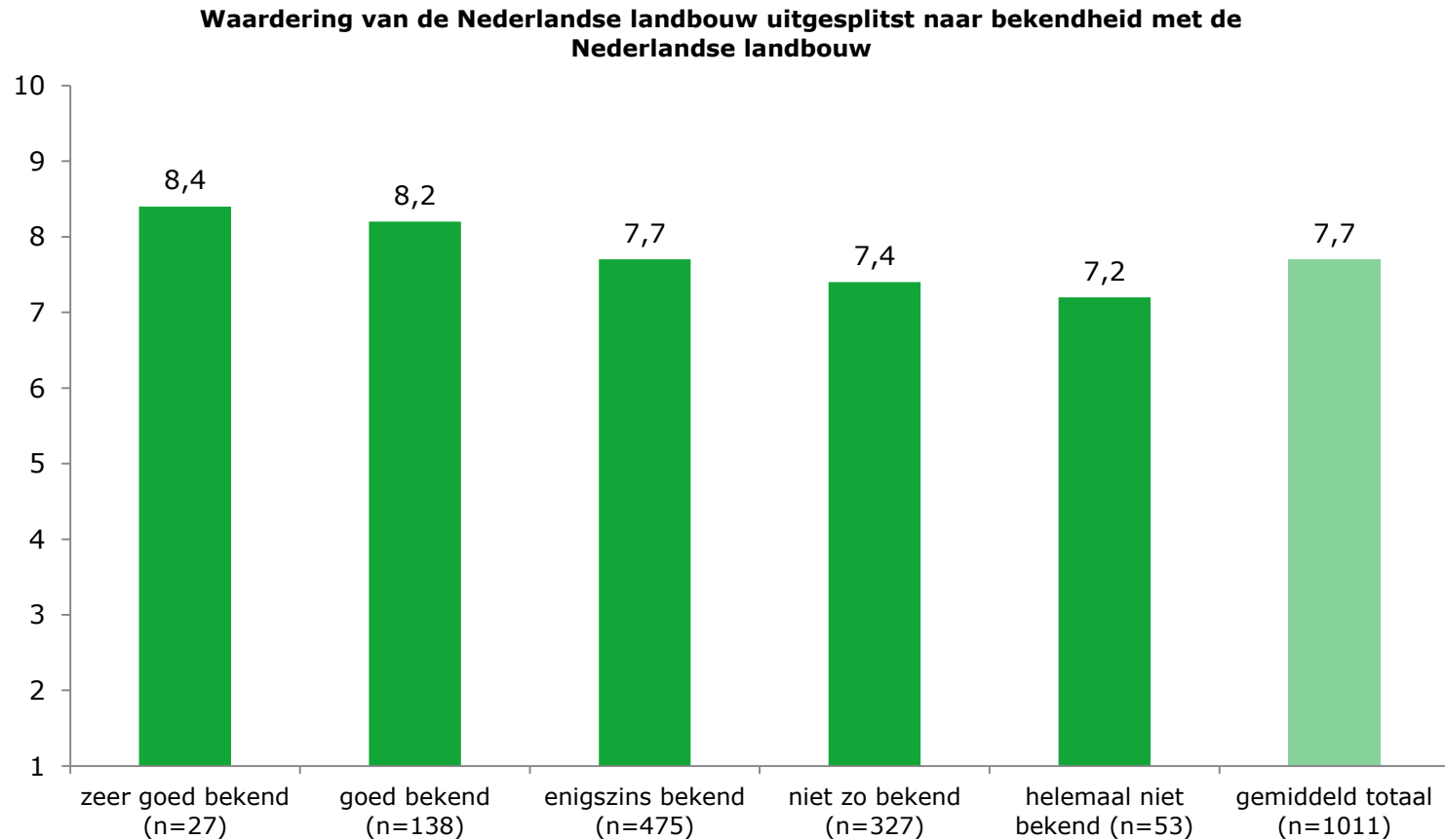

1. Te weinig aandacht voor milieu
2. Te weinig aandacht voor dierenwelzijn
3. Megastallen en massaproductie

Waarom geeft u dit rapportcijfer? (Basis n=1.011)

KANTAR PUBLIC = Maatschappelijke waardering van
Nederlandse landbouw en visserij

Waardering van agrarische sector wordt beter naarmate bekendheid stijgt

In hoeverre bent u bekend met de agrarische sector?

Wat is uw waardering voor de Nederlandse landbouw als u alles bij elkaar neemt? (Basis: n=1.026)

6

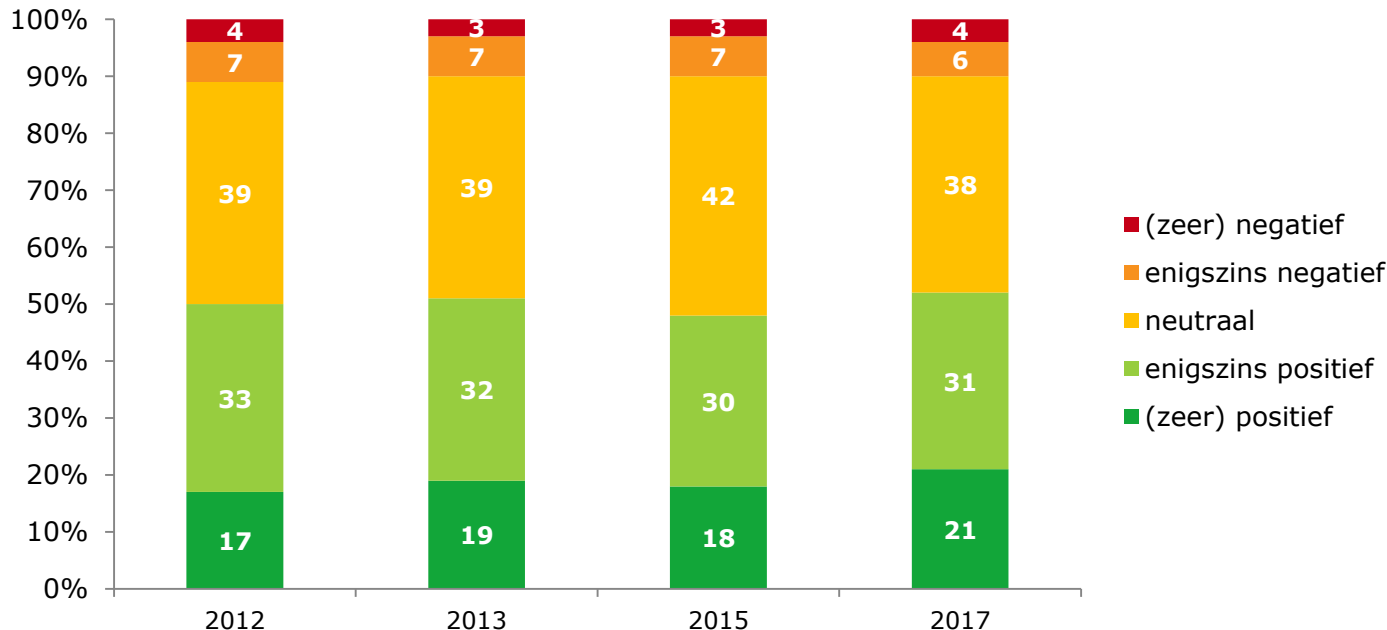
Maatschappelijke waardering visserij

Helft van Nederlanders beoordeelt de visserij ondernemer als (zeer) positief

- Iets meer dan de helft van de Nederlanders heeft een enigszins tot (zeer) positief beeld van de visserij ondernemer (52%). Ongeveer vier op de tien Nederlanders hebben een neutraal beeld (38%) en slechts één op de tien heeft een enigszins tot zeer negatief beeld (10%). In vergelijking met voorgaande jaren is dit beeld nauwelijks veranderd.
- Vrouwen waarderen de visserij ondernemer vaker als enigszins tot (zeer) negatief dan mannen (5% versus 2%).
- Nederlands van 18 tot 34 hebben minder vaak een (zeer) positief beeld (12% versus 21% gemiddeld). Nederlanders van 55 jaar en ouder beoordelen de visserij ondernemer juist vaker als (zeer) positief (30%).

Algemeen beeld visserij ondernemer

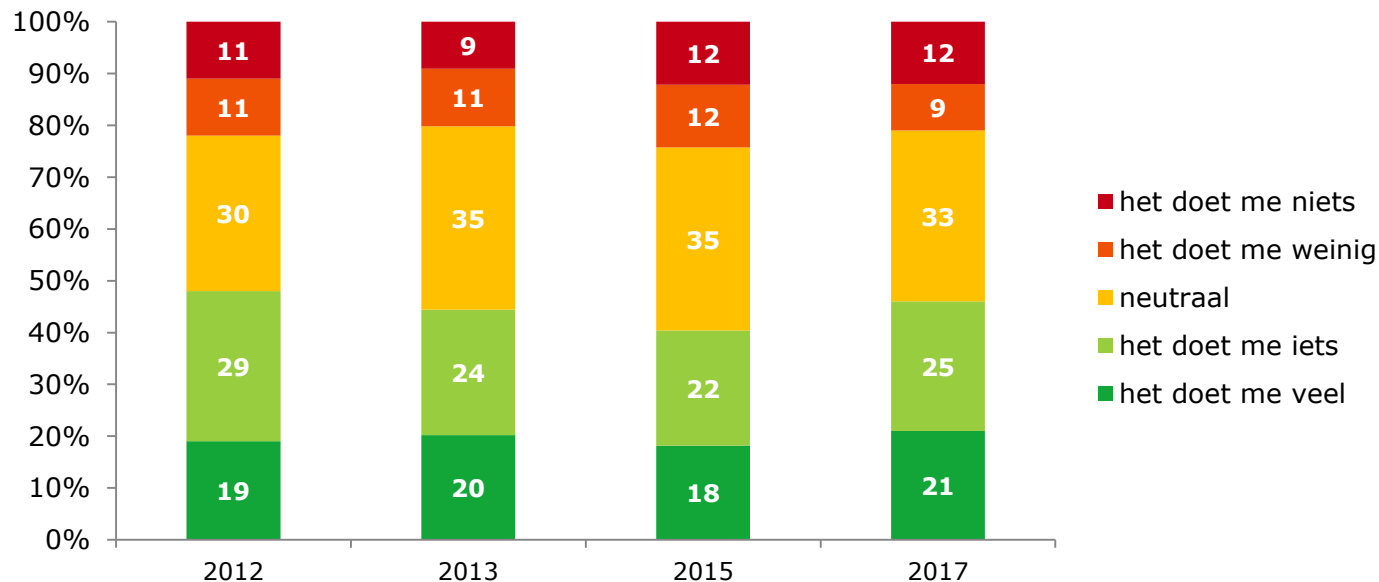

Hoe is het algemeen beeld dat u van de visserij ondernemer heeft? (Basis: 2012 n=1.016, 2013 n=1.028, 2015 n=1.040 en 2017 n=1.026)

Iets minder dan helft van Nederlanders geraakt door slecht nieuws over visserijsector

- Iets minder dan de helft van de Nederlanders doet het iets tot veel als zij slecht nieuws over de visserijsector vernemen (46%). Een derde is neutraal (33%) en ongeveer een vijfde van de Nederlanders doet het weinig tot niets (21%). Er worden geen grote verschillen gevonden in vergelijking met voorgaande jaren.
- Nederlanders van 55 jaar en ouder geven vaker aan dat het hen iets tot veel doet als zij slecht nieuws over de visserijsector horen (60% versus 46% gemiddeld). Jongeren raakt het minder als zij slecht nieuws horen over deze sector (33%).

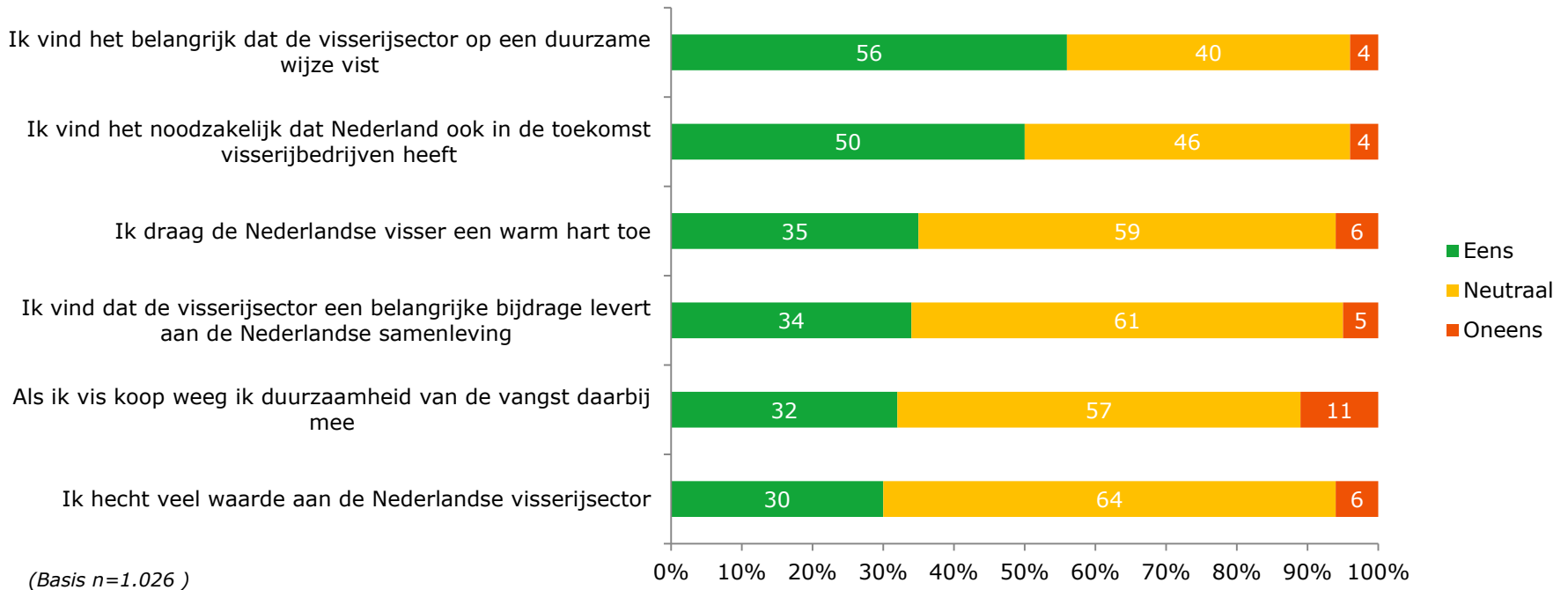
Slecht nieuws over de visserijsector

In hoeverre doet het u iets als u slecht nieuws over de visserijsector te horen krijgt? (Basis: 2012 n=1.017, 2013 n=1.029, 2015 n=1.040 en 2017 n=1.026)

Meerderheid hecht belang aan duurzame wijze van vissen

- Meer dan de helft van de Nederlanders vindt het belangrijk dat de visserijsector op een duurzame wijze vist (56%) en een derde van de Nederlanders neemt de duurzaamheid van de vangst mee in afweging bij aankoop van vis (32%). Dit percentage is iets hoger in vergelijking met 2015 (28%).
- De helft van de Nederlanders vindt het noodzakelijk dat Nederland in de toekomst visserijbedrijven heeft (50%) en ook dit percentage is hoger dan voorgaande meting (43%).
- Ongeveer een derde van de Nederlanders draagt de Nederlandse visser een warm hart toe (35%). Dit zelfde aandeel Nederlanders hecht veel waarde aan de Nederlandse visserijsector (30%) en vindt dat deze een belangrijke bijdrage levert aan de Nederlandse samenleving (34%).
- Nederlanders van 55 jaar en ouder zijn het vaker dan gemiddeld eens met de stellingen, terwijl jongeren (18 tot 34 jaar) het juist vaker oneens zijn met de stellingen.

7

Associaties visserijsector

8

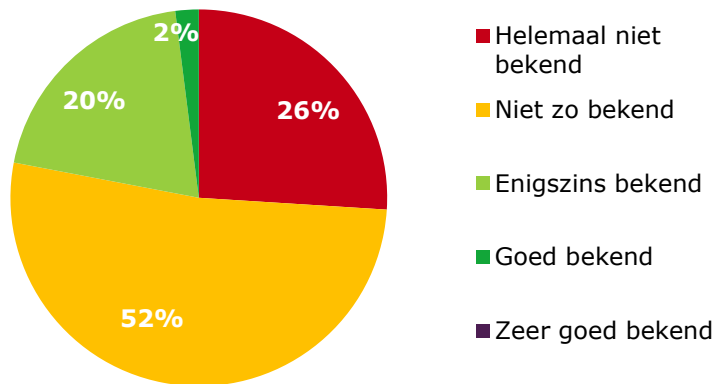
Waardering en bekendheid

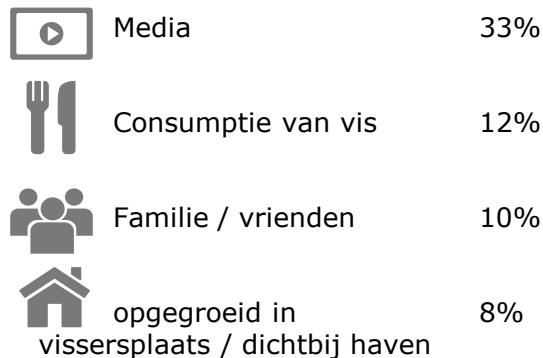
Eén op de vijf Nederlanders (enigszins) bekend met visserijsector

- Eén op de vijf Nederlanders is enigszins bekend met de visserijsector (20%) en slechts 2% is goed bekend. Ruim de helft van de Nederlanders is niet zo bekend (52%) en een kwart geeft aan helemaal niet bekend te zijn met de visserijsector (26%).
- Nederlanders van 55 jaar of ouder zijn vaker dan gemiddeld enigszins bekend met de visserijsector (25% versus 20%). De 35 tot 54 jarigen geven vaker aan (helemaal) niet zo bekend te zijn met de visserijsector (85% versus 78% gemiddeld)
- Mensen uit niet-stedelijke gebieden zijn vaker (helemaal) niet bekend met de visserijsector dan mensen uit stedelijk gebieden (84% versus 76%).
- Als mensen enigszins tot (zeer) goed bekend zijn met de visserijsector, geeft een derde aan dat dit door de media komt (33%). Het aantal mensen dat bekend is met de visserijsector via familie, vrienden en kennissen is over de jaren langzaam afgenomen (10% versus 19% in 2012).

Bekendheid visserijsector

Bekend met visserijsector door:

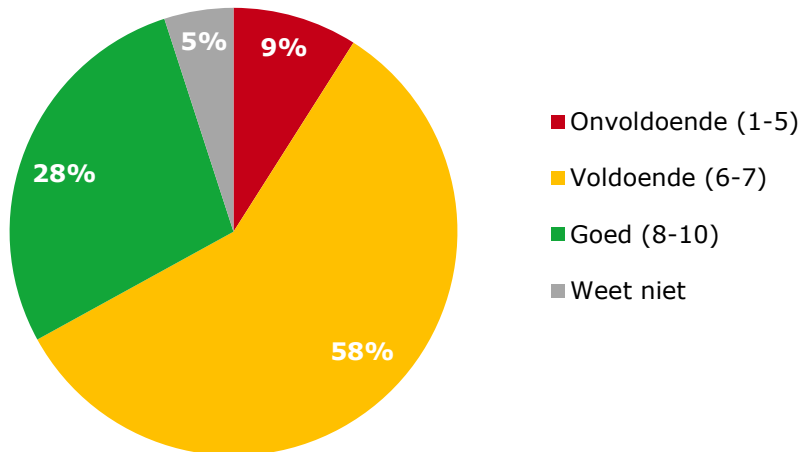
In hoeverre bent u bekend met de visserijsector? (Basis n=1.026)

Hoe bent u bekend met de visserijsector? (Basis: n=234)

Nederlandse visserij gewaardeerd met een 6,9

- Nederlanders waarderen de Nederlandse visserij gemiddeld met een 6,9. Dit cijfer is in de afgelopen jaren ongeveer gelijk gebleven.
- Nederlanders van 55 jaar of ouder geven een cijfer dat iets hoger is dan gemiddeld (7,2) terwijl jongeren (18 tot 34) een cijfer geven dat iets lager is dan gemiddeld (6,6). Jongeren geven dan ook vaker een onvoldoende aan de Nederlandse visserij (12% versus 9%).

Waardering Nederlandse visserij

Rapportcijfer voorgaande jaren

2012: 6,8

2013: 6,9

2015: 6,9

Wat is uw waardering voor de Nederlandse visserij als u alles bij elkaar neemt? (Basis n=1.026)

Positieve verhalen, waardering voor harde werken en bijdrage in voedselvoorziening spelen rol in positieve beoordeling visserijsector

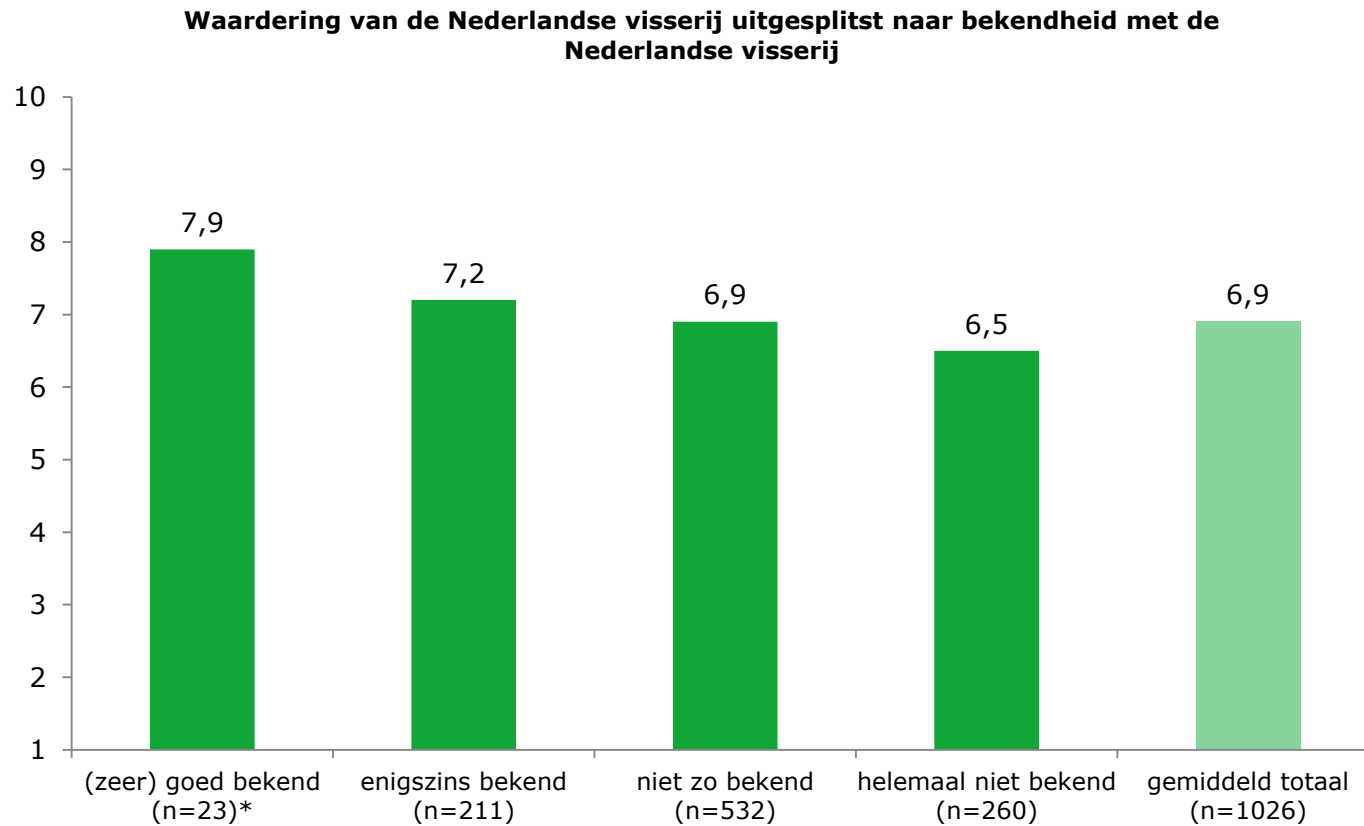
1. Positieve verhalen gehoord
2. Mensen in de visserij werken hard
3. Visserij levert belangrijke bijdrage in voedselvoorziening voor de samenleving
4. Respect en begrip voor visserij

1. (Kans op) Overbevissing
2. Weet er te weinig van
3. Wordt te weinig rekening gehouden met het milieu

Waarom geeft u dit rapportcijfer? (Basis n=973)

Waardering voor de visserijsector wordt beter naarmate bekendheid groter is

*In hoeverre bent u bekend met de visserijsector?
Wat is uw waardering voor de Nederlandse visserij als u alles bij elkaar neemt? (Basis: n=1.026)*

** Vanwege een zeer lage basis (n=3) is de categorie 'zeer goed bekend' samengevoegd met 'goed bekend'.*

9

Bijlage

Onderzoekverantwoording

Methodes	Online
Doelgroep(en)	Nederlanders van 18 jaar of ouder
Steekproefgrootte	netto n=1.026
Steekproefbron	NIPOBASE
Veldwerkperiode	24 april t/m 2 mei 2017
Vragenlijstlengte	Gemiddeld 8 minuten
Weging	Er is gewogen op de volgende variabelen: geslacht, leeftijd, hoogst gevolgde opleiding, regio en gezinsgrootte